

חוק העונשין (תיקון מס' 21), התשמ"ז-1987*

1. בפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977¹, אחרי סימן ב' יבוא:

הוספת סימן ב' 1

"סימן ב' 1: נשיאת מאסר כעבודת שירות

51א. בסמן זה -

הגדרות

"הממונה" - הממונה על עבודת שירות שמונה לפי סעיף 51א:

"עבודת משק" - עבודה מחוץ לכתלי בית הסוהר, לרבות במוסד ממוסדות המדינה, אשר את סוגה, מקומה ותנאיה קבע המנהל הכללי של שירות התעסוקה בהתאם לצרכי המשק; קביעה כאמור אינה טעונה פרסום ברשומות;

"עבודה ציבורית" - עבודה מחוץ לכתלי בית הסוהר, במוסד ממוסדות המדינה או בגוף ציבורי אחר, שאינה עבודת משק, והיא למטרות של תועלת לציבור, אשר את סוגה, מקומה ותנאיה קבע המנהל הכללי של שירות התעסוקה; קביעה כאמור אינה טעונה פרסום ברשומות;

"עבודת שירות" - עבודת משק או עבודה ציבורית;

"עובד שירות" - מי שנושא עונש מאסר כעבודת שירות.

51ב. (א) בית משפט שגזר על אדם מאסר בפועל לתקופה שאינה עולה על ששה חדשים, רשאי להחליט שהנידון ישא את עונש המאסר, כולו או חלקו, בעבודת שירות; קבע בית המשפט כי חלק מעונש המאסר יהיה בעבודת שירות, יקבע את סדר נשיאת העונש.

נשיאת מאסר כעבודת שירות

(ב) בית המשפט לא יחליט כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר שהנידון הביע הסכמתו לשאת את עונש המאסר כעבודת שירות ולאחר שהממונה הודיע לבית המשפט מהי עבודת השירות שהנידון יכול לעבוד בה; בית המשפט רשאי לבקש מהממונה חוות דעת כאמור לפני שגזר את דינו של הנאשם למאסר או לאחר מכן.

(ג) בית המשפט רשאי לקבוע תנאים לעבודת שירות.

(ד) לענין סעיף זה, תקופת מאסר בפועל תחושב כך:

(1) תקופות מאסר חופפות - לפי התקופה הארוכה יותר;

(2) תקופות מאסר מצטברות - לפי סך כל התקופות.

51ג. (א) מי שבית המשפט החליט לגביו על עבודת שירות ולא קבע שהעבודה תחל לאחר נשיאת עונש מאסר, לא יאסר ויחל בעבודת השירות ביום שאחרי יום גזר הדין או במועד מאוחר יותר, כפי שקבע בית המשפט; קבע בית המשפט כי עבודת השירות תהיה לאחר נשיאת חלק מן המאסר - יקבע את המועד לתחילת עבודת השירות.

עבודת השירות

(ב) סעיף 49(א) לא יחול על מי שבית המשפט החליט לגביו כי ישא את עונש המאסר כעבודת שירות, בין אם ההחלטה חלה על כל תקופת המאסר שנגזרה עליו ובין אם על חלק ממנה.

* נתקבל בכנסת ביום ב' בניסן התשמ"ז (1 באפריל 1987); הצעת החוק דברי הסבר פורסמו בה"ח 1766, התשמ"ז, עמ' 78.

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשמ"ז, עמ' 219.

(ג) עבודת שירות תהיה בפיקוחו של מפקח שהממונה מינה לכך (להלן – מפקח) והמפקח רשאי להיעזר באחרים לצורך זה.

(ד) הממונה רשאי להעביר עובד שירות למקום עבודה אחר, מטעמים שבעבודת השירות ובהתאם לכללים שיקבע שר המשטרה בתקנות.

התנאים בעבודה
משק

751. (א) עובד שירות בעבודת משק ייחשב עובדו של המעביד במקום העבודה שבו הוא מועסק (להלן – המעביד) ויחולו עליו תנאי העבודה החלים באותו מקום עבודה, בתנאים ובתיאומים ששר העבודה והרווחה רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

(ב) המעביד יעביר את שכר העבודה של עובד השירות לשירות בתי הסוהר; נציג בתי הסוהר רשאי, בהסכמת שירות התעסוקה, להורות למעביד כי שכר העבודה יועבר לשירות התעסוקה; העברת שכר העבודה תהיה בדרך שתיקבע בתקנות.

(ג) שירות בתי הסוהר או שירות התעסוקה, לפי הענין, ישלם את שכר העבודה לעובד השירות בניכויים המפורטים בסעיף קטן (ד), הכל כפי שייקבע בתקנות, ובלבד ששכר העבודה שיוותר בידי עובד השירות בכל חודש לא יפחת מתשעים אחוזים משכר המינימום כמשמעותו בחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987².

(ד) ואלה הניכויים:

- (1) הוצאות הכרוכות בארגון עבודת השירות ובפיקוח על עובדי השירות, ובלבד שהניכוי לא יעלה על עשרה אחוזים משכרו של עובד השירות;
- (2) פיצויים או הוצאות שחייב בהם עובד השירות לפי סימן ו';
- (3) קנס שהוטל על עובד השירות לפי סימן ד'.

751. עובד שירות בעבודה ציבורית לא יקבל שכר ולא ייחשב כעובדו של מי שבשבילו או באמצעותו הוא מבצע את השירות, למעט לענין דיני העונשין, דיני הבטיחות בעבודה ואחריות בנזיקין כלפי אותו עובד שירות.

התנאים בעבודה
ציבורית

151. מספר הימים בעבודת שירות יהיה כמספר ימי המאסר בתקופת המאסר שגזר בית המשפט על הנידון או כמספר ימי מאסר בתקופת המאסר שלגביה קבע בית המשפט כי תהיה בעבודת שירות, לפי הענין, בהפחתת ימי המנוחה של הנידון וימי שבתון על פי חוק.

משך עבודת
שירות

151. (א) נסתיימה העבודה במקום עבודת השירות, יעביר הממונה את עובד השירות ללא שיהוי לעבודת שירות במקום עבודה אחר.

הפסקה בעבודת
שירות

(ב) עובד השירות יודיע לממונה, ללא שיהוי, על כל הפסקה בעבודה או העדרות ממנה; ההודעה תהיה בדרך שתיקבע בתקנות.

(ג) עובד שירות לא יעדר מעבודתו אלא באישור הממונה או מפקח; האישור יהיה לפי כללים שיקבע שר המשטרה בתקנות.

(ד) ימי הפסקת עבודת שירות וימי העדרותו של עובד שירות לפי סעיף זה, לא יבואו במנין ימי עבודת השירות.

² ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.

51. ת. עובד שירות יבצע את עבודת השירות שהוטלה עליו ויציית להוראות
מפקח בכל הקשור לעבודת השירות.

51. ט. (א) נציב בתי הסוהר רשאי להחליט כי עבודתו של עובד שירות תופסק
וכי הוא ישא את יתרת עונשו בבית סוהר, אם ראה הנציב כי נתקיים בעובד
השירות אחד מאלה:

- (1) הוא נעדר מהעבודה ללא אישור הממונה או המפקח;
- (2) הוא התרשל בביצוע עבודתו או שמבחינה אחרת אין
התנהגותו בעבודה מניחה את הדעת;
- (3) הוא הפר תנאי מתנאי עבודת השירות שקבע בית המשפט לפי
סעיף 51(ג);
- (4) הוא לא ציית להוראה של הממונה או של המפקח או לא קיים
חובה המוטלת עליו לפי סימן זה;
- (5) נפתחה נגדו חקירה בחשד שעבר עבירה.

(ב) החליט נציב בתי הסוהר כאמור בסעיף קטן (א), תימסר, ללא
שיהוי, הודעה על כך לעובד השירות ועבודתו תופסק למחרת היום שבו נמסרה
לו ההודעה.

(ג) על החלטת נציב בתי הסוהר לפי סעיף קטן (א) רשאי עובד השירות
להגיש עתירה לפי סעיף 62 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-
1971³ (להלן – עתירה) לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא מקום
מגוריו של עובד השירות, תוך שבעה ימים מהיום שבו נמסרה לו ההחלטה; על
עתירה כאמור יחולו הוראות סימן ח' 1 של פרק ב' לפקודה האמורה, במידה
שאינן סותרות הוראות סעיף זה.

(ד) הגיש עובד השירות עתירה – תימשך ההפסקה בעבודת השירות עד
למחרת היום שבו תינתן החלטת בית המשפט; לא הגיש עתירה – ישא עובד
השירות את יתרת עונשו בבית סוהר החל במחרת היום שבו תם המועד להגשת
העתירה.

(ה) החלטתו של בית משפט בעתירה תבוצע החל ביום שלמחרת נתינתה
אלא אם כן קבע בית המשפט מועד אחר.

(ו) ימי הפסקת עבודת השירות לפי סעיף זה לא יבואו במנין ימי עבודת
השירות.

51. י. (א) הרשיע בית משפט עובד שירות בתקופת עבודתו כשל עבירה
אחרת, יחולו הוראות אלה:

(1) גזר בית המשפט עונש מאסר בשל העבירה האחרת – תופסק
עבודת השירות מיום מתן גזר הדין ועובד השירות ישא את יתרת
עונשו בבית הסוהר מהיום האמור או מיום אחר שקבע בית המשפט;
עובד השירות ישא את תקופת המאסר בזו אחר זו, זולת אם בית
המשפט, שהרשיעו בשל העבירה האחרת, ציווה ששתי התקופות,
כולן או מקצתן, יהיו חופפות;

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

(2) החליט בית המשפט לגזור בשל העבירה האחרת עונש שאיננו עונש מאסר – רשאי הוא לקבוע שעבודת השירות תופסק ושעובד השירות ישא את יתרת עונשו בבית הסוהר מהיום שיקבע בית המשפט.

(ב) על החלטת בית משפט לפי סעיף קטן (א)(2) ניתן לערער תוך שבעה ימים מיום שנמסרה ההחלטה למערער; בית המשפט ידון בערעור בשופט אחד והחלטתו תהיה סופית.

51א. (א) שר המשטרה ימנה קצין שירות בתי הסוהר לממונה על עבודת שירות.

ממונה על עבודת שירות

(ב) הממונה יפעל בתיאום עם שירות התעסוקה לארגון עבודת השירות, למציאת מקומות לעבודת שירות, להצבתם של נידונים לעבודה בהם, למינוי מפקחים מקרב עובדי המדינה ולפיקוח על עבודת שירות.

51ב. (א) שר המשטרה רשאי להתקין תקנות לביצוע סימן זה.

תקנות

(ב) תקנות שיתקין שר המשטרה לפי סימן זה יהיו בהתייעצות עם שר המשפטים ושר העבודה והרווחה ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

2. בסעיף 198 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968⁴, בהגדרת "מתנדב", במקום פסקה (א3) יבוא:

"(א3) מי שעושה עבודה ציבורית או שירות לציבור לפי סימנים ב'1 או ד'1 לפרק ו' של חוק העונשין, התשל"ז-1977:"

תיקון חוק הביטוח הלאומי

3. בסעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980⁵, אחרי פסקה (7) יבוא:
"8) הוא עובד שירות בעבודה ציבורית לפי סימן ב'1 לפרק ו' של חוק העונשין, התשל"ז-1977."

תיקון חוק הבטחת הכנסה

4. בחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958⁶ –
(1) בסעיף 1, בהגדרת "היוזם הקובע", בסופה יבוא "ולגבי עובד שירות בעבודת משק לפי סימן ב'1 לפרק ו' של חוק העונשין, התשל"ז-1977 – היום העשרים ואחד שלאחר המועד האמור";
(2) האמור בסעיף 6 יסומן (א) ואחריו יבוא:
"ב) שכר עבודה לעובד שירות בעבודת משק לפי סימן ב'1 לפרק ו' של חוק העונשין, התשל"ז-1977, ישולם באמצעות שירות בתי הסוהר או באמצעות שירות התעסוקה.";

תיקון חוק הגנת השכר

(3) בסעיף 8(ו), אחרי "לשכת העבודה" יבוא "שירות בתי הסוהר";

(4) בסעיף 28, בסופו יבוא:

⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.

⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

⁶ ס"ח התשי"ח, עמ' 86; התשמ"ה, עמ' 210.

"(3) שירות בתי הסוהר או שירות התעסוקה - לגבי סכום שהמעביד חייב לשלם לעובד שירות בעבודת משק לפי סימן ב'1 לפרק ו' של חוק העונשין, התשל"ז-1977".

5. האמור בסעיף 18 לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986,⁷ יסומן (א) ואחריו יבוא:

תיקון חוק
שירות בטחון

"(ב) לענין סעיף זה וסעיף 31 תיחשב תקופה בה נשא אדם עונש מאסר בעבודת שירות, לפי סימן ב'1 לפרק ו' של חוק העונשין, התשל"ז-1977, כאילו היתה תקופת כליאה".

6. בסעיף 541 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955,⁸ בסופו יבוא:

תיקון חוק
השיפוט הצבאי

"(3) (א) האמור בסימן ב'1 לאותו פרק (להלן - סימן ב'1) יחול הן לגבי עבירות צבאיות והן לגבי עבירות שאינן צבאיות, בשינויים הבאים:

(1) עבודת שירות שבית דין צבאי יהא מוסמך לקבוע תהא עבודה ציבורית כמשמעותה בסימן ב'1 במסגרת הצבא (להלן - עבודה צבאית):

(2) הסמכויות הנתונות בסימן ב'1 לממונה, למפקח, למנהל הכללי של שירות התעסוקה ולנציב בתי הסוהר יהיו נתונות, לגבי נידון שבית דין צבאי קבע כי ישא עונשו בעבודה צבאית (להלן - אסיר בעבודה צבאית), למי שהרמטכ"ל מינה לכך באישור שר הבטחון:

(3) הסמכויות הנתונות בסימן ב'1 לבית משפט יהיו נתונות לבית דין צבאי, ואולם הסמכות הנתונה לבית המשפט המחוזי בסעיף 51ט(ג) בסימן ב'1 תהיה נתונה לנשיאו של בית הדין הצבאי המחוזי, והסמכות הנתונה לבית המשפט בערעור על החלטות לפי סעיפים 51ט(ג) ו-51ט(ב) בסימן ב'1 תהיה נתונה לשופט משפטאי של בית הדין הצבאי לערעורים.

(ב) על אסיר בעבודה צבאית יוסיפו לחול הדינים החלים על כל חייל, בכפוף לאמור בתקנות לפי סעיף קטן (ג).

(ג) סמכויות שר המשטרה לפי סימן ב'1 יהיו נתונות לשר הבטחון והוא יהיה רשאי להתקין תקנות לביצוע האמור בפסקת משנה (א) לגבי אסיר בעבודה צבאית, לרבות בענין תשלומים לאסיר או תמורתם, ניכויים מהם, הפסקה בעבודה בשל מחלה או סיבה אחרת, סדרי דין בערעור ובעתירה לפי סעיף 51ט(ג) בסימן ב'1 ומועד שמיעתם וכן בענין זכויותיו וחובותיו של אסיר בעבודה צבאית".

7. פקודת עבודת עונשין⁹ - בטלה.

ביטול פקודת
עבודת עונשין

8. (א) תחילתו של חוק זה ביום ד' בתמוז התשמ"ז (1 ביולי 1987).

תחילה והוראת
מעבר

(ב) חוק זה לא יחול על מי שערב תחילתו מועדו על פי סעיף 2(2) לפקודת עבודת עונשין, והוראות הפקודה האמורה ימשיכו לחול לגביו עד תום תקופת עבודתו.

⁷ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

⁸ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

⁹ חוקי א"י, כרך ב', עמ' 1079: ס"ח התש"ז, עמ' 124.

9. (א) תקפו של חוק זה יפקע ביום כ"ח בסיון התשמ"ט (1 ביולי 1989).

(ב) פקע תקפו של חוק זה, ימשיכו הוראותיו לחול לגבי מי שכיום הפקיעה נשא ענשו בעבודת שירות ולענין אותו עונשו.

אברהם שריר
שר המשפטים

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה